

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

15625 *Llei 35/2011, de 4 d'octubre, sobre titularitat compartida de les explotacions agràries.*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

PREÀMBUL

I

La societat espanyola ha experimentat una profunda transformació en els últims trenta anys en el reconeixement ple de la igualtat de drets i llibertats entre dones i hòmens.

A pesar d'això, l'equiparació de sexes en les zones rurals evoluciona de manera més lenta, la qual cosa constitueix una característica comuna de tots els països del nostre entorn. Una prova d'això és la presència majoritària d'hòmens en el món rural com a conseqüència de la migració de les dones joves del camp a les ciutats. Les llargues jornades de treball, les responsabilitats domèstiques no compartides en la major part dels casos i la falta de reconeixement econòmic, professional i social del treball de les dones són els principals motius d'este fenomen.

En l'àmbit de l'explotació familiar del medi rural, són moltes les dones que compartixen amb els hòmens les faenes agràries, assumint-ne una bona part i aportant-hi tant béns com treball. No obstant això, en la majoria dels casos només figura l'home com a titular de l'explotació agrària, fet que dificulta que es valore adequadament la participació de la dona en els drets i obligacions derivats de la gestió de l'explotació, en condicions d'igualtat. A Espanya, més del 70 per cent dels titulars d'explotació agrària són hòmens.

A Espanya no hi ha limitacions legals a l'accés a la propietat agrícola per part de les dones (encara que la realitat mostra que, quan elles són les titulars, sol tractar-se d'explotacions de dimensions econòmiques reduïdes i baixa rendibilitat), però sí dificultats pràctiques per a l'accés al crèdit o a altres béns i drets immaterials per estar vinculats no a la propietat de la terra, sinó al seu rendiment, és a dir, a la titularitat de l'explotació. A més, els estereotips tradicionals segueixen vigents en el medi rural. El treball de les dones segueix entenent-se més aïna com una «ajuda familiar» que complementa la renda principal i no com una aportació econòmica efectiva.

El paper de la dona en l'àmbit rural té present i futur. El desenrotllament del medi rural és fonamental per a la vertebració d'Espanya i així ho ha entés la Unió Europea per mitjà de la Directiva 41/2010, de 7 de juliol. Les dones rurals, hui encara, a pesar dels avanços en igualtat, continuen sent vulnerables i invisibles, i no obstant això elles són la base del manteniment, conservació i desenrotllament de les àrees rurals en termes econòmics, socials i culturals.

II

A pesar de l'avanç que va suposar per al règim jurídic d'organització de la terra en el món rural la regulació de les explotacions agràries d'acord amb la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització d'explotacions agràries, la pràctica demostra que hi ha certs aspectes que s'han de corregir per l'efecte negatiu que produïxen en la situació de les dones que viuen i participen en eixes explotacions. Encara que hi ha des de fa temps

figures societàries suficients, en l'ordenament jurídic civil i mercantil, perquè les dones tinguen els mateixos drets que els hòmens, fent-los valdre en el mercat i en el tràfic jurídic i econòmic, la realitat social demostra que les dones que treballen en les explotacions agràries no han recorregut a eixes figures societàries. L'Estat pretén, amb esta iniciativa legal, adaptar el marc jurídic a la realitat social.

La titularitat compartida està cridada a constituir un factor de canvi de les estructures agràries de manera que les dones del món rural gaudisquen d'una igualtat de drets efectiva respecte dels hòmens. Això permetrà la supressió de barreres formals i substantives, així com la potenciació de certs valors en les dones del món rural, com ara la confiança, la igualtat i la no-discriminació, la visibilitat i, per tant, el desenrotllament sostenible.

El legislador espanyol pretén així instaurar un marc legal per a les persones del medi rural, garant de la igualtat de drets entre dones i hòmens en el món rural, de la protecció social i de Seguretat Social corresponent, de l'educació i la formació, i del reconeixement ple del seu treball a tots els nivells.

III

Dos normes amb rang de llei constituïxen el primer reconeixement jurídic del que ja és conegut com la titularitat compartida d'explotacions agràries. D'una banda, l'article 30 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i hòmens, que instava a desenrotllar esta figura jurídica, perquè es reconegueren plenament els drets de les dones en el sector agrari, la corresponent protecció de la Seguretat Social i el reconeixement del seu treball. D'altra banda, la disposició addicional quarta de la Llei 45/2007, de 13 de desembre, per al desenrotllament sostenible del medi rural, que va recollir un mandat dirigit al Govern per a promoure i desenrotllar el règim de titularitat compartida de béns, drets i obligacions en el sector agrari i la corresponent protecció de la Seguretat Social.

Com a primer desplegament d'estes normes, el Reial Decret 297/2009, de 6 de març, sobre titularitat compartida en les explotacions agràries, va crear, a efectes administratius i com a mesura de foment, la titularitat compartida com una nova figura preferencial addicional a les regulades en la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries.

A més, a Europa també s'ha treballat en este sentit, com ho demostra la Directiva 2010/41/UE, del Parlament Europeu i del Consell, de 7 de juliol, sobre aplicació del principi d'igualtat de tracte entre hòmens i dones que exercixen una activitat autònoma.

IV

Partint d'estos antecedents, la present llei regula la titularitat compartida de les explotacions agràries. La llei oferix una nova figura jurídica de caràcter voluntari, que persegueix promoure esta modalitat d'explotació agrària com un vehicle per a aconseguir la verdadera equiparació de les dones i els hòmens en l'explotació agrària, per al compliment efectiu del principi d'igualtat i no-discriminació proclamat en la Constitució. El seu objectiu és anar més enllà d'una regulació d'efectes administratius, ja que es tracta de promoure una acció positiva que aconseguisca donar visibilitat a les dones i que estes puguen exercir i disfrutar de tots els drets derivats del seu treball en les explotacions agrícoles en termes d'igualtat respecte als hòmens, afavorint l'assumpció de decisions gerencials i dels riscos i responsabilitats que se'n deriven. La figura que es crea queda perfilada en l'article 2 com a unitat econòmica, sense personalitat jurídica, i susceptible d'imposició a efectes fiscals, que constituïx un matrimoni o parella de fet, per a la gestió conjunta de l'explotació agrària, diferenciant entre la titularitat de l'explotació i la titularitat dominical dels béns i els seus drets, el règim jurídicocivil dels quals no es veu afectat en cap cas. Esta llei atorga a estes explotacions agràries de titularitat compartida la condició de prioritàries, d'acord amb la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització d'explotacions agràries, de manera que gaudiran de l'avantatge de tindre un orde preferent en l'obtenció

de beneficis, ajudes i restants mesures de foment impulsades per les administracions públiques, sempre que un d'ells siga agricultor professional i la renda unitària de treball que s'obtinga de l'explotació no supere en un 50 per 100 el màxim del que estableix la legislació corresponent per a les explotacions prioritàries.

La llei regula, a més, un altre mecanisme per al reconeixement dels drets econòmics de les dones que realitzen faenes en l'explotació. Així, qui havent participat de manera efectiva i regular no reba cap pagament o contraprestació pel treball realitzat i no haja constituït amb el cònjuge o parella de fet una titularitat compartida tindrà dret a una compensació econòmica en els supòsits tant de transmissió de l'explotació com d'extinció del matrimoni o parella de fet.

A més d'això que s'ha exposat, hi ha la possibilitat, segons recull la disposició addicional primera, de l'accés a l'administració conjunta de l'explotació agrària, però sense crear la figura jurídica de la titularitat compartida, per mitjà de la constitució d'una societat de responsabilitat limitada de les previstes en l'article 5.2 del Reial Decret Llei 13/2010, de 3 de desembre, d'actuacions en l'àmbit fiscal, laboral i liberalitzadores per a fomentar la inversió i la creació d'ocupació, els estatuts de la qual s'ajustaran als estatuts tipus que aprobe el ministre de Justícia. Cal assenyalar que el règim de titularitat compartida que estableix esta llei no és aplicable a les societats de responsabilitat limitada a què fa referència la disposició addicional primera.

En conseqüència, la finalitat de la llei és promoure i afavorir la igualtat real i efectiva entre dones i hòmens en el medi rural, a través del reconeixement jurídic i econòmic derivat de la seua participació en l'activitat agrària.

V

Finalment, cal destacar que la llei introduïx una regulació que, informada pel principi d'igualtat bàsica entre tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals, segons el tenor de l'article 149.1.1a de la Constitució, té, a més, un fonament constitucional particular i precís per als preceptes que la integren. D'esta manera, la disposició final quarta precisa que la competència de l'Estat per a dictar la norma es troba, junt amb el títol que deriva del principi d'igualtat evocat, en els títols que l'habiliten per a produir legislació bàsica en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, en matèria de legislació civil, sense perjudi de les necessàries especialitats que en este orde es deriven del dret civil foral o especial, en matèria de legislació mercantil i en les matèries d'hisenda general i deute públic i de legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social.

VI

La llei s'estructura en quatre capítols, sis disposicions addicionals, una disposició transitòria i cinc disposicions finals.

El capítol I estableix les disposicions generals: objecte i finalitat, naturalesa de l'explotació agrària de titularitat compartida, definicions i requisits de les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida.

El capítol II estableix el règim jurídic de la titularitat compartida pel que fa a l'administració, representació i responsabilitat de l'explotació agrària de titularitat compartida, al repartiment de rendiments, a la inscripció en el registre de la corresponent comunitat autònoma, amb valor constitutiu, i en el registre estatal existent en el Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí. Finalment, este capítol regula el règim d'extinció de la titularitat compartida.

El capítol III estableix el règim fiscal i les mesures en matèria de Seguretat Social aplicables a este tipus d'explotacions agràries. De la mateixa manera, regula les mesures relatives al règim de les ajudes agràries i de les ajudes públiques i subvencions destinades a la incentivació de la constitució de les titularitats compartides de les explotacions agràries.

El capítol IV s'ocupa de la protecció econòmica del cònjuge o parella de fet enfront del titular, per raó de la seua col·laboració en l'explotació agrària, reconeixent per la seua activitat efectiva i regular en l'explotació, quan no reba cap pagament o contraprestació pel treball realitzat, ni s'haja acollit al règim de titularitat compartida prevista en la present llei, el dret a reclamar una compensació econòmica.

La disposició addicional primera estableix la futura aprovació d'un model simplificat d'estatuts pel Ministeri de Justícia al qual es podran acollir aquelles persones físiques que, podent constituir-se en titularitat compartida d'explotació agrària d'acord amb la present llei, no la constituïsquen i decidisquen formalitzar una societat de responsabilitat limitada.

La disposició addicional segona estableix la modificació dels registres públics ministerials a fi que les seues bases de dades identifiquen les dos persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida.

La disposició transitòria única estableix l'obligació de revisar, per a adaptar-les a esta llei, les inscripcions existents en el Registre de Titularitat Compartida en el termini de sis mesos a partir de l'aprovació de la nova norma reglamentària reguladora d'este registre. Fins llavors estan vigents el Reial Decret 297/2009, de 6 de març, sobre titularitat compartida en les explotacions agràries, i l'Orde ARM/2763/2009, de 5 d'octubre, per la qual es regula este registre.

La disposició final primera autoritza el Govern i els ministres de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, d'Economia i Hisenda, de Justícia, de Sanitat, Política Social i Igualtat i de Treball i Immigració a adoptar, en el seu àmbit, les disposicions de caràcter general necessàries per a l'execució i desplegament del que preveu la llei.

La disposició final segona introdueix determinades modificacions en la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, a fi d'acomodar-la a la nova figura de la titularitat compartida.

La disposició final tercera modifica la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedix a la integració dels treballadors per compte propi del Règim Especial Agrari de la Seguretat Social en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms.

Per últim, la disposició final quarta es referix a la determinació dels títols competencials per a la promulgació de la present llei.

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i finalitat.*

1. L'objecte d'esta llei és la regulació de la titularitat compartida de les explotacions agràries a fi de promoure i afavorir la igualtat real i efectiva de les dones en el medi rural, a través del reconeixement jurídic i econòmic de la seua participació en l'activitat agrària.

2. En cas de no constituir una titularitat compartida, l'objecte és la regulació dels drets econòmics generats a favor del cònjuge o persona vinculada per anàloga relació d'afectivitat, enfront del titular de l'explotació agrària, com a contraprestació per la seua activitat agrària, efectiva i regular en l'explotació, en la manera i amb els efectes previstos en el capítol IV d'esta llei.

Article 2. *Naturalesa.*

1. L'explotació agrària de titularitat compartida és la unitat econòmica, sense personalitat jurídica i susceptible d'imposició a efectes fiscals, que constituïx un matrimoni o parella unida per anàloga relació d'afectivitat, per a la gestió conjunta de l'explotació agrària.

2. La constitució de la titularitat compartida d'una explotació agrària no alterarà el règim jurídic dels béns i drets que la conformen ni el règim jurídic matrimonial o els pactes

patrimonials de les parelles de fet ni el règim successori, sense perjudi del que estableix el capítol IV d'esta llei.

Article 3. *Requisits de les persones titulars.*

Les persones titulars de l'explotació agrària en règim de titularitat compartida hauran de:

- Estar donades d'alta en la Seguretat Social.
- Exercir l'activitat agrària i treballar de manera directa i personal tal com està definit en la Llei 19/1995, de 4 de juliol.
- Residir en l'àmbit territorial rural en què radique l'explotació.

CAPÍTOL II

Règim de la titularitat compartida

Article 4. *Administració, representació i responsabilitat de l'explotació agrària de titularitat compartida.*

1. L'administració correspondrà a les dos persones titulars conjuntament.
2. La representació de l'explotació de titularitat compartida serà solidària, a excepció dels actes que impliquen disposició, alienació o gravamen, en els quals la representació serà mancomunada.
3. La responsabilitat serà directa, personal, solidària i il·limitada de les dos persones titulars.

Article 5. *Repartiment de rendiments.*

1. Els rendiments generats per l'explotació es repartiran al 50 per cent entre les dos persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida.
2. Una vegada repartits, estos rendiments es regiran pel que disposa el règim econòmic matrimonial dels cònjuges o els pactes patrimonials que, si és el cas, hagen subscrit les parelles de fet.

Article 6. *Registre de titularitat compartida.*

1. Perquè la titularitat compartida de les explotacions agràries produïska tots els seus efectes jurídics serà necessària la inscripció prèvia en el registre constituït a este efecte per la corresponent comunitat autònoma.

2. La inscripció en el registre a què es referix l'apartat anterior tindrà caràcter constituïtiu i es realitzarà presentant una declaració conjunta en la qual facen constar el següent:

- a) Dades d'identificació personal.
- b) Dades d'identificació de l'explotació.
- c) Dades dels béns i drets que conformen l'explotació agrària de titularitat compartida. En particular, en el cas de béns immobles i de drets reals sobre estos béns, s'haurà d'especificar la referència cadastral i qualssevol altres dades que puguen resultar de la normativa vigent.
- d) Número d'identificació fiscal assignat per l'Administració tributària competent conforme a l'article 9 d'esta llei.
- e) Dades identificatives del compte bancari associat a la titularitat compartida.
- f) Dades identificatives del representant, si és el cas, de la titularitat compartida.
- g) Certificat de matrimoni o certificat d'inscripció de parella de fet, o asseveració de vinculació de relació d'afectivitat anàloga inclosa en la declaració conjunta.

La declaració conjunta es podrà presentar així mateix a través del sistema de firma electrònica, d'acord amb el que estableix la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'Accés Electrònic dels Ciutadans als Servicis Públics.

3. En el termini de tres mesos, el registre corresponent efectuarà les comprovacions que siguen pertinents, i efectuada la inscripció dins d'este termini, els seus efectes es retrotrauran al moment de la presentació feta per les parts a la qual es referix l'apartat 2. Transcorregut este termini sense contestació denegatòria per part del registre s'entendrà efectuada la inscripció per silenci administratiu.

4. El registre corresponent de gestió autonòmica expedirà un certificat en què consten, com a mínim, les dades a què es referix l'apartat 2.

Article 7. *Coordinació registral.*

1. En el Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí hi haurà un registre on es reflectiran les declaracions de titularitat compartida, i les seues variacions, rebudes de l'òrgan competent de les distintes comunitats autònomes.

2. Este registre haurà de contindre, almenys, la identificació de les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida i, si és el cas, del representant designat per estes, així com la identificació de l'explotació i el seu número d'identificació fiscal.

3. Les comunitats autònomes comunicaran trimestralment al Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí les dades facilitades per les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida, així com les seues variacions, perquè consten en el registre.

4. El contingut de l'esmentat registre es determinarà reglamentàriament.

Article 8. *Extinció.*

1. La titularitat compartida de les explotacions agràries s'extingirà:

- a) Per nul·litat, separació o dissolució del matrimoni.
- b) Per ruptura de la parella de fet, o per la mort o la declaració de defunció d'un dels seus membres.
- c) Per pèrdua de la titularitat de l'explotació agrària per qualsevol causa legalment establida.
- d) Per transmissió de la titularitat de l'explotació a tercers.
- e) Quan alguna de les dos persones titulars deixe de complir els requisits previstos en l'article 3 d'esta llei.
- f) Per acord entre les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida manifestat per mitjà de compareixença personal o firma electrònica davant del registre de titularitat compartida regulat en l'article 6 d'esta llei.

2. La concurrència d'alguna de les causes establides en les lletres a) a e), les dos inclusivament, de l'apartat anterior serà comunicada per la persona interessada i, si no, per l'altra persona titular o pels hereus, al registre de titularitat compartida regulat en l'article 6 d'esta llei.

CAPÍTOL III

Mesures en matèria fiscal, de Seguretat Social i de subvencions i ajudes públiques

Article 9. *Règim fiscal de la titularitat compartida.*

1. La titularitat compartida d'explotacions agràries tindrà la consideració a efectes tributaris d'entitat de l'article 35.4 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, General Tributària.

2. Tota titularitat compartida d'explotació agrària en la seua consideració d'entitat de l'article 35.4 de la Llei General Tributària tindrà un número d'identificació fiscal per a les seues relacions de naturalesa o amb transcendència tributària.

Este número d'identificació fiscal serà facilitat per l'Administració General de l'Estat, d'ofici o a instància de la persona interessada.

El procediment d'assignació i revocació, la composició del número d'identificació fiscal i la manera en què s'haurà d'utilitzar en les relacions de naturalesa o amb transcendència tributària seran els que regulen la Llei General Tributària i el Reglament general de les actuacions i els procediments de gestió i inspecció tributària i de desplegament de les normes comunes dels procediments d'aplicació dels tributs, aprovat pel Reial Decret 1065/2007, de 27 de juliol.

3. El que disposen els apartats anteriors s'entendrà sense perjudici dels règims forals dels territoris històrics del País Basc i de la Comunitat Foral de Navarra, d'acord amb el que estableix l'article 1.2 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, General Tributària.

Article 10. *Mesures en matèria de Seguretat Social.*

1. L'exercici d'una activitat agrària per part de les persones titulars d'una explotació agrària de titularitat compartida determina la inclusió en el sistema de la Seguretat Social.

2. El cònjuge de la persona titular d'una explotació agrària a la qual es referix la disposició addicional primera de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedix a la integració dels treballadors per compte propi del Règim Especial Agrari de la Seguretat Social en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms, que es constituïska en titular de l'explotació agrària de titularitat compartida, tindrà dret als beneficis en la cotització a la Seguretat Social a què es referix l'esmentada disposició, sempre que es complisquen les condicions que estableix.

3. El que preveu l'apartat anterior serà aplicable al membre de la parella de fet que es constituïska en titular de l'explotació agrària en règim de titularitat compartida, una vegada que es regule, en l'àmbit d'aplicació del sistema de la Seguretat Social i dels règims que el formen, l'abast de l'enquadrament de les parelles de fet dels titulars d'explotacions agràries, de conformitat amb el que preveu la disposició addicional segona de l'esmentada Llei 18/2007, de 4 de juliol.

Article 11. *Règim de les ajudes agràries.*

1. Les subvencions, les ajudes directes i les ajudes de desenrotllament rural, ja procedisquen de fonts de finançament europeu, estatals o autonòmiques, associades a l'explotació agrària de titularitat compartida, correspondran a parts iguals a favor de cada un dels cònjuges o membres de la parella de fet titulars de les explotacions agràries de titularitat compartida, i la sol·licitud de les esmentades ajudes es farà a nom de l'entitat de titularitat compartida que constituïx l'explotació agrària de titularitat compartida i el pagament corresponent es farà en el compte bancari associat a la titularitat compartida.

2. Cada una de les persones titulars de l'explotació agrària de titularitat compartida tindrà la consideració de beneficiària directa de les ajudes corresponents al règim de pagament únic de la Política Agrícola Comuna, i quedarà exempta de retenció de drets la cessió d'estos que una de les persones titulars haja de realitzar a favor de la unitat econòmica.

Article 12. *Mesures de foment i ajudes públiques.*

1. El Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, d'acord amb les seues disponibilitats pressupostàries, amb els requisits i condicions que s'establisquen reglamentàriament, i oïdes les organitzacions professionals agràries i les organitzacions no governamentals de dones rurals, arbitrarà les mesures necessàries per a fomentar la constitució d'explotacions agràries de titularitat compartida.

2. L'explotació agrària de titularitat compartida tindrà la consideració d'explotació agrària prioritària als efectes previstos en la Llei 19/1995, de 4 de juliol, sempre que la renda unitària de treball que s'obtinga de l'explotació no supere en un 50 per 100 el màxim del que estableix la legislació corresponent per a les explotacions prioritàries. A més, addicionalment als requisits previstos en l'article 3 de la present llei, un dels dos titulars ha de tindre la consideració d'agricultor professional, d'acord amb el que estableix l'apartat 5 de l'article 2 de Llei 19/1995, de 4 de juliol.

3. Les bases reguladores de subvencions finançades per l'Administració General de l'Estat incorporaran un tracte preferent per a beneficiar les explotacions agràries de titularitat compartida. Este tracte preferent consistirà, a igualtat de requisits per a les explotacions i per a cada nivell de suport, en l'increment de la ponderació o puntuació en els criteris objectius d'atorgament de subvencions i ajudes públiques establides en les mencionades bases reguladores, addicionalment a altres situacions de preferència i prioritat establides en la resta de l'ordenament jurídic.

4. Les persones titulars d'explotacions agràries de titularitat compartida tindran un dret preferent en les activitats de formació i assessorament en matèria d'agricultura.

5. Totes les disposicions, plans i programes elaborats per l'Administració General de l'Estat en matèria d'agricultura, medi rural i medi ambient hauran de prendre en consideració les mesures incentivadores i de foment de la titularitat compartida de les explotacions agràries previstes en esta llei, fent les justificacions necessàries a estos efectes en la memòria corresponent.

CAPÍTOL IV

Compensació econòmica per raó de col·laboració efectiva en l'explotació agrària

Article 13. Reconeixement del dret a la compensació econòmica.

1. Les persones casades o unides per anàloga relació d'afectivitat que participen de manera efectiva i regular en l'activitat agrària de l'explotació, que no reben cap pagament o contraprestació pel treball realitzat ni s'hagen acollit al règim de titularitat compartida previst en esta llei, tindran dret a una compensació econòmica en els termes i amb els efectes jurídics que s'assenyalen en l'apartat i articles següents. L'acreditació del treball efectiu es podrà fer amb qualsevol mitjà de prova admés en dret. No obstant això, es presumirà este treball efectiu en el cas de matrimonis el règim econòmic dels quals siga el de guanys.

2. En els casos de transmissió de l'explotació agrària, de nul·litat o dissolució del matrimoni per qualsevol de les causes previstes en l'article 85 del Codi Civil, o de l'anàloga relació d'afectivitat per separació, nul·litat o mort, o en els supòsits de liquidació del règim econòmic del matrimoni o de les relacions patrimonials establides per la parella de fet, les persones a les quals es referix l'apartat 1 tindran dret a exigir una compensació econòmica a l'altre titular de l'explotació agrària o als seus hereus.

Article 14. Quantia i pagament de la compensació.

1. Per al càlcul de la compensació es tindrà en compte el valor real de l'explotació agrària, el temps efectiu i real de col·laboració en l'activitat agrària i la valoració de l'activitat en el mercat, punts que es provaran amb els mitjans de prova admesos en dret.

2. La compensació serà compatible amb altres drets de caràcter patrimonial a què tinga dret el cònjuge o membre de la parella de fet.

3. La compensació se satisfarà preferentment en un sol pagament, sense perjudi del que puguen pactar les parts sobre la quantia, forma, terminis i garantia per al pagament de la compensació.

Article 15. *Termini de reclamació.*

L'acció per a reclamar el pagament de la compensació prescriurà al cap de cinc anys comptats des del compliment dels supòsits previstos en l'article 13.2 d'esta llei.

Disposició addicional primera. *Constitució de societats de responsabilitat limitada.*

Els qui, complint els requisits previstos en l'article 3 de la present llei, decidisquen no crear una explotació agrària de titularitat compartida podran constituir entre ells una societat de responsabilitat limitada de les previstes en l'article 5.dos del Reial Decret Llei 13/2010, de 3 de desembre, d'actuacions en l'àmbit fiscal, laboral i liberalitzadores per a fomentar la inversió i la creació d'ocupació. Estes societats s'ajustaran als estatuts tipus que aprobe el Ministeri de Justícia, amb les bonificacions i exempcions fiscals que es determinen legalment.

Disposició addicional segona. *Modificació dels registres públics.*

Els departaments ministerials responsables adoptaran les mesures necessàries perquè en els registres públics procedents s'identifique les persones titulars de les explotacions agràries de titularitat compartida.

Disposició addicional tercera.

En el termini de tres mesos després de l'aprovació d'esta llei, el Govern establirà un programa plurianual que preveja una campanya de sensibilització i difusió de l'accés a la titularitat compartida i dels incentius per a acollir-se a esta modalitat.

Disposició addicional quarta.

Transcorreguts els primers tres anys d'aplicació de la present llei, el Govern farà una avaluació dels resultats de la seua aplicació, així com del seu impacte en comunitats autònomes amb dret civil propi; proposarà les modificacions que, si és el cas, considere procedents, i la remetrà al Congrés dels Diputats.

Disposició addicional cinquena. *Modificació de la Llei 3/2001, de 26 de març, de Pesca Marítima de l'Estat.*

S'afeg un títol VI a la Llei 3/2001, de 26 de març, de Pesca Marítima de l'Estat, amb la redacció següent:

«TÍTOL VI

Regularització de barcos pesquers en el Cens de la Flota Pesquera Operativa i en el Registre de Barcos i Empreses Navilieres

Article 109. *Regularització de barcos.*

S'establix un procediment de regularització de les inscripcions en el Registre de Barcos i Empreses Navilieres, dependent del Ministeri de Foment, així com en el Cens de la Flota Pesquera Operativa, dependent del Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, d'aquelles embarcacions de pesca en què el material del casc, la potència propulsora o els valors d'eslora, mànega, puntal o arqueig no coincidisquen amb les seues corresponents dades registrals, que complisquen les condicions que establix esta llei.

Article 110. *Condicions de regularització.*

1. Es podran acollir a este procediment els armadors o propietaris que hagen presentat dins de termini la sol·licitud de regularització en el marc de la Llei 9/2007,

de 22 de juny, sobre regularització i actualització d'inscripcions d'embarcacions pesqueres en el Registre de Barcos i Empreses Navilieres i en el Cens de la Flota Pesquera Operativa, i no hagen sigut admeses a tràmit o hagen sigut desestimades en virtut del que estableix l'article 3 de l'esmentada llei. Este procediment serà aplicable als expedients instruïts i pendents d'aportació de baixes o resolts l'eficàcia dels quals va quedar demorada fins al moment de l'aportació de baixes.

2. S'hi podran acollir també els propietaris o armadors d'embarcacions que hagen presentat la seua sol·licitud abans del 31 de desembre de 2007, en la regularització esmentada en el paràgraf primer.

3. En cap cas la regularització o actualització del Cens o Registre perjudicarà els drets adquirits per tercer a títol oneros i de bona fe durant la vigència de l'assentament que es rectifique.

Article 111. *Requisits per a l'aportació de baixes.*

1. En el cas que les variacions produïdes respecte a les dades inscrites suposen un increment de l'arqueig o la potència propulsora de l'embarcació, els propietaris o armadors hauran d'aportar com a baixa les unitats pesqueres operatives necessàries per a compensar estos increments, d'acord amb els criteris aplicables a la construcció i modernització de barcos pesquers establits en el Reial Decret 1549/2009 de 9 d'octubre, sobre ordenació del sector pesquer i adaptació al Fons Europeu de la Pesca, a excepció del que preveu l'article 3.c) d'este reial decret. S'admetrà una tolerància en arqueig d'1,00 GT per a embarcacions menors de 10 metres d'eslora total i de 0,8 GT per a les restants, i fins a 20 cavalls de vapor en els dos casos.

2. Les baixes necessàries s'aportaran en el termini que estableisca l'autoritat competent per a la resolució de l'expedient, podran procedir de qualsevol cens per modalitats de pesca o calador sense limitació de port base i s'admetrà l'aportació d'una o més baixes, que necessàriament seran desballestades, per a la regularització de diverses embarcacions.

3. Durant el període d'aportació de baixes cap de les dades registrals podrà experimentar variacions, a excepció dels canvis de titularitat per motius de defunció o incapacitat permanent del propietari.

L'incompliment del que estableix el paràgraf anterior implicarà la resolució desestimatòria de la regularització sol·licitada.

4. Els barcos regularitzats amb l'aportació de les baixes corresponents hauran d'exercir l'activitat pesquera de manera continuada i estar d'alta en el Cens de la Flota Pesquera Operativa i en el Registre de Barcos i Empreses Navilieres durant almenys dos anys des de l'anotació de les noves dimensions en el full d'assentament, per a poder ser aportats com a baixa en els procediments de construcció o modernització de barcos pesquers o per a poder rebre ajudes a la paralització definitiva de les activitats pesqueres i sempre que reunisquen els requisits establits per a això.

5. En defecte d'aportació de la baixa corresponent resultant dels procediments instruïts en el marc de la Llei 9/2007, de 22 de juny, i d'esta llei, es procedirà a l'anotació de les característiques reals en el Registre de Barcos i Empreses Navilieres i en el Cens de la Flota Pesquera Operativa. A partir d'esta anotació, cap de les dades registrals podrà experimentar variació fins a la seua baixa definitiva, a excepció dels canvis de titularitat per motius de defunció o incapacitat permanent del propietari, transmissió entre vius entre familiars de primer grau que no siguen titulars d'una altra embarcació o modificacions tècniques justificatives que siguen certificades per l'autoritat competent del port base. Estes embarcacions no podran rebre cap tipus d'ajuda pública ni ser aportades com a baixa en cap cas durant la seua vida útil, al final de la qual hauran de ser desballestades sense cap subvenció, fet que figurarà anotat en els registres anteriors.

6. No obstant això, si una vegada realitzada l'anotació de les característiques reals a què fa referència l'apartat anterior, l'armador aporta les baixes corresponents a les diferències existents entre les dades reals anotades i les dades registrals anteriors, d'acord amb el que estableix l'article 53.3 del Reial Decret 1549/2009, de 9 d'octubre, els efectes restrictius que estableix l'apartat anterior quedaran anul·lats.

Article 112. *Procediment.*

Els ministeris de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí i de Foment, consultades les comunitats autònomes afectades, establiran el procediment administratiu per a la tramitació i resolució de la regularització.

Article 113. *Efectes de la regularització.*

Els armadors o propietaris de barcos inclosos en l'àmbit d'aplicació de l'article 110 que no sol·liciten la seua regularització seran donats de baixa provisional en el Cens de la Flota Pesquera Operativa i no podran realitzar cap activitat pesquera.»

Disposició addicional sexta.

Els poders públics fomentaran la titularitat compartida quant a la seua presència en els òrgans rectors de les entitats associatives agràries.

Disposició transitòria única.

En el termini de sis mesos a comptar de la publicació de la nova disposició reglamentària que regule el registre de titularitat compartida, s'hauran de revisar les inscripcions existents per a adaptar-les als requisits i condicions que estableix la present llei. Fins llavors seguiran vigents el Reial Decret 297/2009, de 6 de març, sobre titularitat compartida en les explotacions agràries, i l'Orde ARM/2763/2009, de 5 d'octubre, per la qual es regula el registre de titularitat compartida d'explotacions agràries.

Disposició final primera. *Desplegament de la llei.*

El Govern i els ministres de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, de Justícia, d'Economia i Hisenda, de Treball i Immigració i de Sanitat, Política Social i Igualtat, adoptaran, en l'àmbit de les seues competències respectives, les disposicions de caràcter general necessàries per a l'aplicació, execució i desplegament del que preveu la present llei.

Disposició final segona. *Modificació de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries.*

1. El segon paràgraf de l'apartat 1 de l'article 2 queda redactat com segueix:

«Així mateix, als efectes d'esta llei i de les disposicions corresponents a l'enquadrament en el Sistema Especial per a Treballadors per Compte Propi Agraris inclosos en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms, es considerarà com a activitat agrària la venda directa per part d'agricultores o agricultors de la producció pròpia sense transformació o amb una primera transformació el producte final de la qual estiga inclòs en l'annex I de l'article 38 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea, dins dels elements que integren l'explotació, en mercats municipals o en llocs que no siguen establiments comercials permanents, i es considerarà també activitat agrària tota aquella que implique la gestió o la direcció i gerència de l'explotació.»

2. L'apartat 4 de l'article 2 queda redactat de la manera següent:

«4. Titular de l'explotació: la persona física, ja siga en règim de titularitat única, ja siga en règim de titularitat compartida, inscrita en el registre corresponent,

o la persona jurídica que exercix l'activitat agrària organitzant els béns i drets integrants de l'explotació amb criteris empresarials i assumint els riscos i responsabilitats civil, social i fiscal que puguen derivar-se de la gestió de l'explotació.»

3. L'apartat 5 de l'article 2 queda redactat de la manera següent:

«Agricultor professional, la persona física que, sent titular d'una explotació agrària, obtinga almenys el 50% de la seua renda total d'activitats agràries o altres activitats complementàries, sempre que la part de renda procedent directament de l'activitat agrària de la seua explotació no siga inferior al 25% de la seua renda total i el volum d'ocupació dedicat a activitats agràries o complementàries siga igual o superior a la mitat d'una unitat de treball agrari.

A estos efectes es consideraran activitats complementàries la participació i presència de la persona titular, com a conseqüència d'elecció pública, en institucions de caràcter representatiu, així com en òrgans de representació de caràcter sindical, cooperatiu o professional, sempre que estos es troben vinculats al sector agrari. També es consideraran activitats complementàries les de transformació dels productes de l'explotació agrària i la venda directa dels productes transformats de la seua explotació, sempre que no siga la primera transformació especificada en l'apartat 1 de l'article 2, així com les relacionades amb la conservació de l'espai natural i protecció del medi ambient, el turisme rural o agroturisme, i també les cinegètiques i artesanals realitzades en la seua explotació.»

4. La lletra d) de l'apartat 1 de l'article 4 queda redactada com següent:

«Estar donat d'alta en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms o, si és el cas, en el Sistema Especial per a Treballadors per Compte Propi Agraris inclòs en este règim. Les agricultores i els agricultors professionals que no estiguen enquadrats en el règim anterior hauran de complir els requisits indicatius de la seua professionalitat agrària establits a estos efectes per les comunitats autònomes.»

5. L'apartat 2 de l'article 4 queda redactat de la manera següent:

«2. Les explotacions agràries de titularitat compartida tindran la consideració d'explotacions prioritàries en els termes establits en la Llei sobre titularitat compartida de les explotacions agràries.»

6. La lletra b) de l'article 6 queda redactada com següent:

«b) Societats civils, laborals o altres mercantils que, en el cas que siguen anònimes, les seues accions han de ser nominatives, sempre que més del 50 per 100 del capital social, si n'hi ha, pertanga a socis que siguen agricultors professionals. Estes societats tindran com a objecte principal l'exercici de l'activitat agrària en l'explotació de la qual siguen titulars.»

Disposició final tercera. Modificació de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedix a la integració dels treballadors per compte propi del Règim Especial Agrari de la Seguretat Social en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms.

1. Es fa una redacció nova de l'apartat 2 de l'article 2 de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, per la qual es procedix a la integració dels treballadors per compte propi del Règim Especial Agrari de la Seguretat Social en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms, que queda redactat com següent:

«2. Als efectes previstos en el punt 1 anterior, s'entén per explotació agrària el conjunt de béns i drets organitzats pel seu titular en l'exercici de l'activitat agrària, i que constituïx en si mateixa unitat tecnicoeconòmica, en la qual la persona titular o titulars de l'explotació pot ser-ho per la seua condició de propietària, arrendatària, parcera, cessionària o un altre concepte anàleg, de les finques o elements materials de la respectiva explotació agrària.

A este respecte s'entén per activitat agrària el conjunt de treballs que es requerix per a l'obtenció de productes agrícoles, ramaders i forestals.

Als efectes d'esta llei es considerarà com a activitat agrària la venda directa per part de l'agricultora o agricultor de la producció pròpia sense transformació o amb una primera transformació el producte final de la qual estiga inclòs en l'annex I de l'article 38 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea, dins dels elements que integren l'explotació, en mercats municipals o en llocs que no siguen establiments comercials permanents, i es considera també activitat agrària tota aquella que implique la gestió o la direcció i gerència de l'explotació.

Així mateix, es consideraran activitats complementàries la participació i presència de la persona titular, com a conseqüència d'elecció pública, en institucions de caràcter representatiu, així com en òrgans de representació de caràcter sindical, cooperatiu o professional, sempre que estos es troben vinculats al sector agrari; també tindran la consideració d'activitats complementàries les activitats de transformació dels productes de la seua explotació i venda directa dels productes transformats, sempre que no siga la primera especificada en l'apartat anterior, així com les relacionades amb la conservació de l'espai natural i protecció del medi ambient, el turisme rural o agroturisme, i també les cinemàtiques i artesanals realitzades en la seua explotació.»

2. Es fa una nova redacció del primer i segon paràgraf de l'apartat 1 de la disposició addicional primera de la Llei 18/2007, de 4 de juliol, que quedaria redactat de la manera següent:

«En el supòsit de persones incorporades a l'activitat agrària a partir de l'1 de gener de 2008 que queden incloses en el Règim Especial dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms a través del Sistema Especial per a Treballadors per Compte Propi Agraris, que tinguen cinquanta anys o menys en el moment de la incorporació i siguen cònjuges o descendents del titular de l'explotació agrària, sempre que este es trobe donat d'alta en els esmentats règims i sistemes especials, s'aplicarà, sobre la cotització per contingències comunes de cobertura obligatòria, una reducció equivalent al 30 per 100 de la quota que resulte d'aplicar a la base mínima de cotització que corresponga el tipus del 18,75 per 100.

La reducció de quotes establida en el paràgraf anterior tindrà una duració de cinc anys computats des de la data d'efectes de l'obligació de cotitzar i serà incompatible amb la reducció i bonificació per als nous treballadors inclosos en el Règim Especial dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms en la disposició addicional trenta-cinc del text refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny.»

Disposició final quarta. *Fonament constitucional.*

1. L'article 1 constituïx regulació de les condicions bàsiques que garantixen la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i el compliment dels deures constitucionals, d'acord amb l'article 149.1.1a de la Constitució.

2. Els articles 2.2, 4, 5, 8, 13, 14 i 15 es dicten a l'empara de la competència estatal en matèria de relacions jurídicocivils relatives a les formes del matrimoni que constituïxen legislació civil, sense perjudi de la conservació, modificació i desplegament per les comunitats autònomes dels drets civils, forals o especials, allí on n'hi haja, a l'empara del que disposa l'article 149.1.8a de la Constitució.

3. L'article 9 constituïx legislació en matèria d'hisenda general i deute de l'Estat, a l'empara del que disposa l'article 149.1.14a de la Constitució.

4. L'article 10 i la disposició final tercera constituïxen legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social, a l'empara del que disposa l'article 149.1.17a de la Constitució.

5. Els articles 2.1, 3, 6, 7, 11, 12 i la disposició final segona constituïxen legislació bàsica en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, dictada a l'empara del que disposa l'article 149.1.13a de la Constitució.

6. La disposició addicional primera constituïx legislació mercantil a l'empara del que disposa l'article 149.1.6a de la Constitució.

Disposició final quinta. *Entrada en vigor.*

La present llei entrarà en vigor als tres mesos de la publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei i que la facen complir.

Madrid, 4 d'octubre de 2011.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO